

บทความออนไลน์

แฟรงค์ โอเวน เกห์รี

เบื้องหลังความคิดและจินตนาการ ของนักออกแบบแหล่งเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21

ปลายศตวรรษที่ 20 ย่างเข้าศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่สถาปัตยกรรมห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้เริ่มก้าวข้ามไปจากขนบการออกแบบเดิม ๆ มันจะไม่ใช้พื้นที่ที่ผู้คนเดินเข้าไปรับความรู้อย่างเชื่อง ๆ เหมือนในอดีตที่ผ่านมา แต่เป็นยุคซึ่งพื้นที่ (space) ถูกออกแบบเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้คนในสังคมอนาคต

เมื่อแหล่งเรียนรู้คลายความศักดิ์สิทธิ์ลง กลายเป็นพื้นที่สาธารณะที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตอย่างใกล้ชิด จึงไม่ใช่เรื่องน่าแปลกเลยที่วันนี้นั้นจำนวนหนึ่งไปที่พิพิธภัณฑ์หรือห้องสมุดเพื่อจัดการแสดงทางวัฒนธรรม งานเทศกาล นัดเจรจาทางธุรกิจ สร้างสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งจัดงานแต่งงาน ในขณะที่เดียวกันสถานที่เหล่านั้นก็ยังคงรักษาบทบาทในการให้บริการด้านการศึกษาและสารสนเทศไว้อย่างเหนียวแน่น

แหล่งเรียนรู้ยุคมิลเลนเนียมสามารถออกแบบให้มีรูปลักษณ์ที่แปลกใหม่และมีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว ส่วนหนึ่งก็เพราะวิทยาการด้านสถาปัตยกรรมและวิศวกรรมที่ก้าวหน้ามากขึ้น และส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้เลยก็คือ นักออกแบบซึ่งต้องตีโจทย์ทำความเข้าใจวิถีชีวิตของชุมชน จนกระทั่งแปรจินตนาการที่กว้างไกลให้กลั่นตัวเป็นสถาปัตยกรรมที่น่าจดจำ

ซีรีส์ชุด “เบื้องหลังความคิดและจินตนาการของนักออกแบบแหล่งเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21” จำนวน 6 ตอน นำเสนอเรื่องราวและผลงานของนักออกแบบเจ้าของไอเดียแหล่งเรียนรู้ที่โดดเด่น 7 ราย ได้แก่ แร็ม โกลฮาส (Rem Koolhaas) โจเซฟ ปรินซ์-รามุส (Joshua Prince-Ramus) อึน ย็อง ยี (Eun Young Yi) ซาฮา ฮาดิด (Zaha Hadid) แฟรงค์ โอเวน เกห์รี (Frank Owen Gehry) นอร์แมน ฟอสเตอร์ (Norman Foster) และโตโย อิโตะ (Toyo Ito)

Photo : Website archicree.com

แฟรงก์ เกห์รี เป็นสถาปนิกชาวอเมริกัน เจ้าของผลงานการออกแบบที่โดดเด่นสะดุดตา ด้วยรูปทรงอาคารแบบหลุดโลกและการเลือกใช้วัสดุที่ไม่มีใครคาดถึง เกห์รีเกิดที่แคนาดา มีปูและย่าเป็นชาวยิว ส่วนแม่ก็เป็นผู้อพยพชาวโปแลนด์เชื้อสายยิว ซึ่งเกห์รีกล่าวว่าทำให้เขามี “ยืนแห่งความสร้างสรรค์” เมื่อยังเด็ก ย่าใช้เวลาเล่นกับเกห์รีเป็นชั่วโมง ๆ โดยนำเศษวัสดุจากร้านที่ปูทำงานอยู่ มาให้เขาต่อเป็นเมืองในจินตนาการจนเต็มห้องนั่งเล่น เวลาว่าง เกห์รีมักจะใช้เวลาวาดภาพกับพ่อ หรือไม่ก็ติดตามแม่ไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์หรือชมการแสดงดนตรี ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นวิถีที่นำพาเขาไปสู่โลกแห่งศิลปะ

หลังจากจบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม เกห์รีได้ลงหลักปักฐานในการทำงานที่ลอสแอนเจลิสโดยก่อตั้งบริษัท Frank Gehry Association ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็น Gehry Partner เขามองถึงการหนีออกไปจากสไตล์แบบโมเดิร์น ผลงานการออกแบบแต่ละชิ้นล้วนแล้วแต่สะท้อนถึงจิตวิญญาณแห่งการทดลอง กล้าเลือกใช้วัสดุแปลก ๆ สีฉูดฉาด ๆ บางครั้งดูดิบหยาบหรือเหมือนกับยังสร้างไม่เสร็จ

มีผู้วิเคราะห์ว่า งานออกแบบของเมืองลอสแอนเจลิสมีอิทธิพลต่อกระแสนสถาปัตยกรรมแบบโพสต์โมเดิร์นของโลก ซึ่งหมายถึงสำนักคิดของแฟรงก์ เกห์รี ด้วย ทำให้สไตล์การออกแบบของเขาถูกเรียกว่า “Los Angeles School” หรือ “Santa Monica School” แต่ในอีกด้านหนึ่งงานของเกห์รีก็ได้รับเสียงวิจารณ์เชิงลบอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ความสูญเสียเปล่าของทรัพยากร การสร้างรูปทรงที่ไร้ประโยชน์ใช้สอย และการไม่คำนึงถึงความกลมกลืนกับบริบทของที่ตั้งและภูมิอากาศท้องถิ่น

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

นอกจากผลงานด้านการออกแบบสถาปัตยกรรมแล้ว เกห์รียังสนุกกับงานออกแบบอื่นๆ โดยแตกไลน์ไปผลิตเฟอร์นิเจอร์ ออกแบบเครื่องประดับให้กับแบรนด์ดัง ออกแบบขวดเหล้า แจกัน แก้วน้ำ ถ้วยรางวัล รวมทั้งหมากรุก

โถงคอนเสิร์ตวอลท์ ดิสนีย์ ที่ลอสแอนเจลิส, สหรัฐอเมริกา Photo: JRC/Alamy

Weisman Art Museum ที่มหาวิทยาลัยมินนิโซตา, สหรัฐอเมริกา Photo: Everett Collection/Alamy

Guggenheim Museum Bilbao บาสก์, สเปน

พิพิธภัณฑท์กุกเกนไฮม์แห่งบิลเบา เป็นพิพิธภัณฑท์ศิลปะที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของสเปน ตั้งอยู่ที่แคว้นบาสก์ (Basque) รัฐบาลท้องถิ่นตัดสินใจ “ซื้อแฟรนไชส์” พิพิธภัณฑท์กุกเกนไฮม์ จากมูลนิธิ Solomon R. Guggenheim โดยลงทุนการก่อสร้าง 89 ล้านเหรียญสหรัฐ จ่ายค่าธรรมเนียมตั้งต้นให้กับมูลนิธิฯ 20 ล้านเหรียญ และค่าธรรมเนียมรายปีอีกปีละ 12 ล้านเหรียญ เพื่อเป็นค่าดำเนินการจัดหาและหมุนเวียนผลงานศิลปะที่มีชื่อเสียง ค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้ถือว่าสูงมากสำหรับประเทศซึ่งขาดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจดังเช่นสเปน

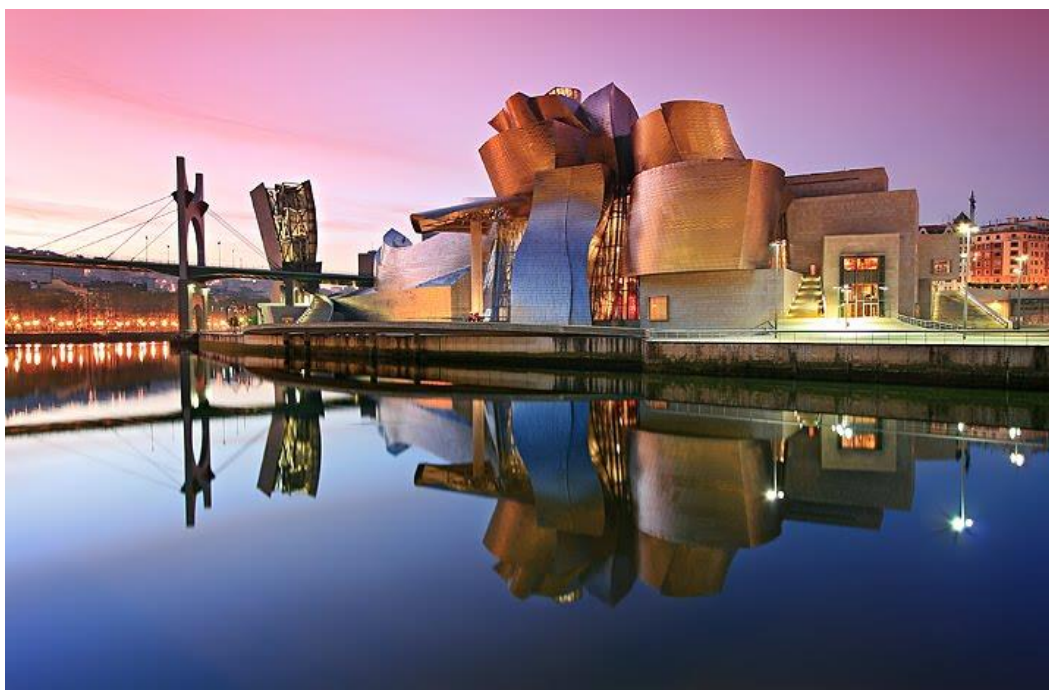

Photo courtesy of [Orvaratli](#)

แฟรงก์ เกห์รี ขึ้นไปบนยอดเขา Artxanda เพื่อมองหาทำเลในการสร้างพิพิธภัณฑท์ เขาเข้าไปยังบริเวณท่าเรือซึ่งในยุคอุตสาหกรรมเคยเป็นย่านรายได้หลักให้กับเมือง อาคารที่เขาออกแบบเป็นสัญลักษณ์ของเรือที่จอดเทียบท่าอยู่ริมแม่น้ำ Nervión มันดูเหมือนประติมากรรมมากกว่าสถาปัตยกรรม วัสดุภายนอกทำจากหิน กระฉก และไทเทเนียมซึ่งมีคุณสมบัติเปลี่ยนสีไปตามแสงสะท้อนจากท้องฟ้าและผิวน้ำ หลักการทางคณิตศาสตร์ที่ซับซ้อนของเกห์รีสำเร็จเป็นจริงได้ ด้วยความร่วมมือกับบริษัทซอฟต์แวร์ด้านการผลิตชิ้นส่วนยานอวกาศ

พิพิธภัณฑท์กุกเกนไฮม์แห่งบิลเบา มีพื้นที่ถึง 24,000 ตารางเมตร เป็นพื้นที่สำหรับนิทรรศการ 11,000 ตารางเมตร ประกอบด้วย 20 แกลเลอรี มีหอประชุมกว่า 300 ที่นั่ง ร้านค้า ร้านหนังสือ และร้านอาหารระดับมิ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

ชลินสตาร์ นอกจากตัวอาคารแล้ว พื้นที่ด้านนอกอาคารก็เป็นสถานที่ในดวงใจของผู้ที่ชื่นชอบศิลปะ เพราะมีทั้ง ประติมากรรมกลางแจ้ง การเล่นดนตรีสด กีฬา และสนามเด็กเล่น

ทันทีที่พิพิธภัณฑสถานเปิดตัวในปี 1997 พิพิธภัณฑสถานกุกเกนไฮม์แห่งบิลเบากลายเป็นสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว จากทั่วโลกนับล้านคนต่อปี ทำให้เม็ดเงินมากมายหลั่งไหลเข้ามาไม่ขาดสาย ได้รับการโหวตจากผู้เชี่ยวชาญใน วิชาชีพให้เป็นหนึ่งในงานมาสเตอร์พีซแห่งศตวรรษที่ 20 มีการวิเคราะห์ว่าพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ ของเมืองให้คึกคัก ค่าเข้าชมและภาษีซึ่งแคว้นบาสก์จัดเก็บได้จากการท่องเที่ยวทำให้ท้องถิ่นสามารถถอนทุนคืน ภายในระยะเวลาเพียง 3 ปี ความสำเร็จดังกล่าวก่อให้เกิดกระแส “Bilbao Effect” นั่นคือการเห็นคุณค่าของการ ออกแบบสถาปัตยกรรม ในการสร้างหมุดหมายใหม่ด้านการท่องเที่ยวและผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ

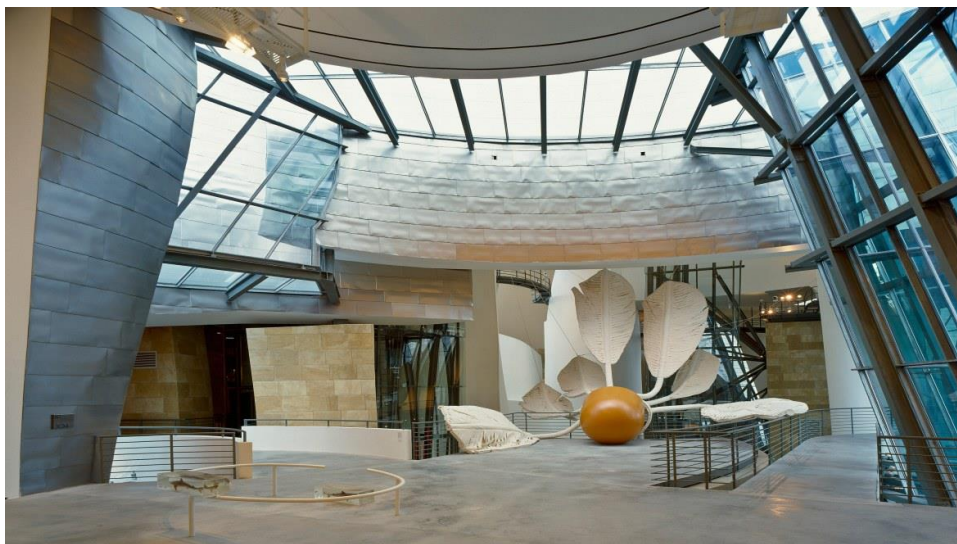

Photo : Website.guggenheim.org

The Museum of Pop Culture (MoPOP)

ซีแอตเทิล, สหรัฐอเมริกา

พิพิธภัณฑสถานวัฒนธรรมป๊อป หรือชื่อเดิมคือพิพิธภัณฑสถาน EMP (Experience Music Project Museum) ที่ เมืองซีแอตเทิล เป็นหน่วยงานไม่แสวงหากำไร ก่อตั้งเมื่อปี 2000 โดยพอล อัลเลน หนึ่งในผู้ก่อตั้งบริษัท ไมโครซอฟท์ เพื่อเป็นโครงการทดลองทางด้านดนตรี นิยายวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมร่วมสมัย พิพิธภัณฑสถานตั้งอยู่ ติดกับหอคอย Space Needle แลนด์มาร์กที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของเมือง อีกทั้งยังมีรถไฟโมโนเรลวิ่งทะลุผ่านกลาง อาคาร

Photo : Website.multivu.com

แฟรงก์ เกห์รี เปรียบเทียบรูปลักษณ์ของสถาปัตยกรรมแห่งนี้ว่าเหมือน “กีตาร์ไฟฟ้าที่ถูกขยำ” พื้นผิวภายนอกเป็นลอนคลื่นรูปทรงอิสระ ทำจากวัสดุต่าง ๆ ที่มีสีสรรหลากหลาย ทั้งสีทอง สีเงิน สีแดงสด และม่วง เหลือบ ซึ่ง “สะท้อนประสบการณ์ร็อคของอเมริกันชน” ในขณะที่สื่อบางสำนักจัดอันดับให้พิพิธภัณฑน์วัฒนธรรมปีนี้เป็น 1 ใน 10 อาคารที่น่าเกลียดที่สุดในโลก บ้างก็เปรียบเทียบกับมันเหมือน “สิ่งมีชีวิตบางอย่างที่คืบคลานขึ้นมาจากทะเล แล้วก็ตาย”

พื้นที่สำคัญของอาคารได้แก่ **Sky Church** โถงคอนเสิร์ตซึ่งสร้างขึ้นเพื่อสดุดี Jimi Hendrix นักกีตาร์ชาวซีแอตเทิลผู้โด่งดัง สามารถจุผู้เข้าชมได้ถึง 800 คน **Sound Lab** ซึ่งสร้างประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เยี่ยมชมกับดนตรี วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และ **ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์** ซึ่งเต็มไปด้วยสื่อการเรียนรู้มัลติมีเดีย

พิพิธภัณฑน์วัฒนธรรมปีเปิด มุ่งเน้นบทบาทด้านการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเยาวชน อาทิ ค่ายสร้างสรรค์ เวิร์คช็อปมเพาะศิลปิน การโค้ชและวิจารณ์ด้านการแสดง การสนับสนุนหลักสูตรและฝึกหัดศิลปินในโรงเรียน ฯลฯ ที่นี่เป็นแหล่งสะสมบันทึกหายากกว่า 140,000 รายการ บทประพันธ์เพลงฉบับลายมือ จดหมายเหตุประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าซึ่งภัณฑารักษ์เก็บข้อมูลจากศิลปินท้องถิ่นกว่า 1,000 รายการ ด้วยขอบเขตงานที่กว้างขวางทำให้พิพิธภัณฑน์วัฒนธรรมปีเปิดมีบุคลากรกว่า 160 คน อาสาสมัครนับร้อยคน และนักศึกษาฝึกงานอีกจำนวนมากในแต่ละปี กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากพิพิธภัณฑน์สร้างผลกระทบเชิงเศรษฐกิจคิดเป็นมูลค่าถึงประมาณปีละ 35 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

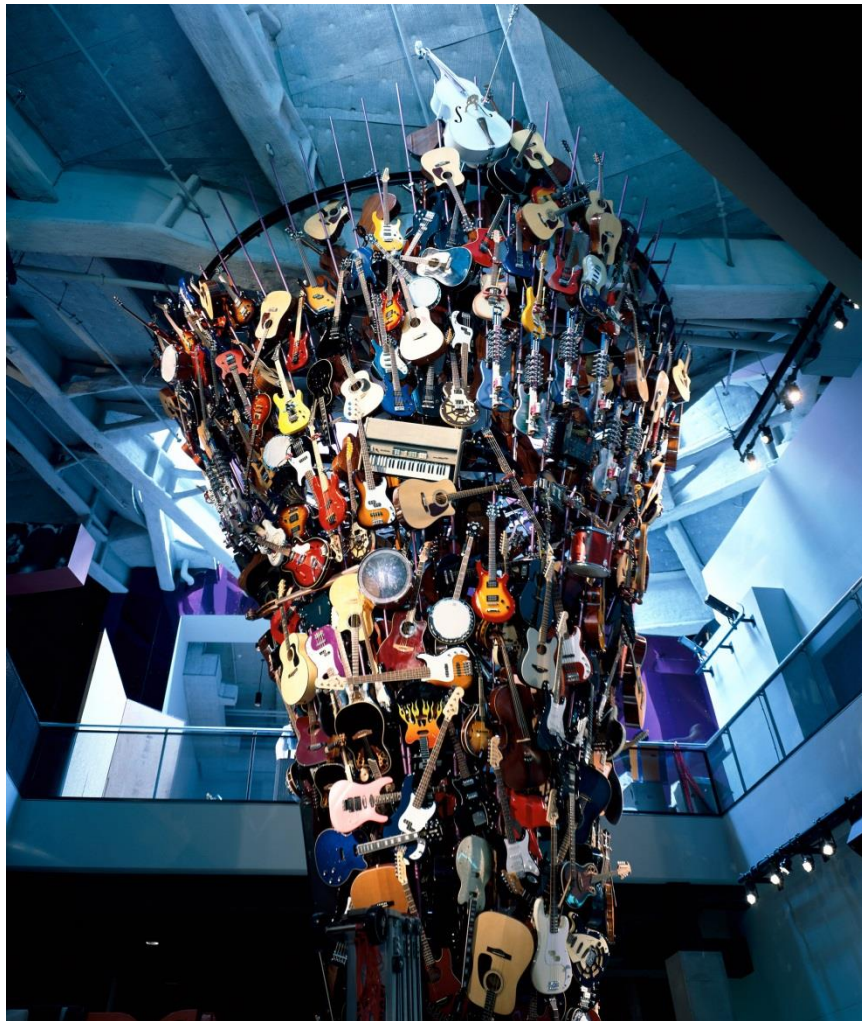

Photo : [Website multivu.com](http://www.multivu.com)

ที่มาเนื้อหา

https://en.wikipedia.org/wiki/Frank_Gehry

https://en.wikipedia.org/wiki/Guggenheim_Museum_Bilbao

https://en.wikipedia.org/wiki/Museum_of_Pop_Culture

<https://www.geekwire.com/2016/meet-mopop-paul-allens-emp-museum-changes-name-museum-pop-culture/>

<http://www.multivu.com/players/English/7967751-emp-museum-of-pop-culture-rebranding/>

